

EASY-

PENGAR → FRIHET
OCH
NOLL VUXENSPRÅK

MIKA
FREDHOLM

fri tanke

NOMICS

INNEHÅLL

Inledning	9
-----------	---

DEL 1 – FÅ KOLL PÅ PENGARNA

1. Pengar; vad är det och varför bryr sig alla?	13
→ Vad pengar egentligen är, varför de finns och varför alla pratar om dem hela tiden	
2. Mindset	17
→ Vi kan ändra hur vi förhåller oss till pengar	
3. Så får du pengarna att räcka och slipper stressen	21
→ Enkla knep som gör att pengarna inte försvinner direkt	
4. Men jag har ju inte ens några pengar att spara?	27
→ Smarta sätt att få in pengar: månadspeng, studiebidrag, sälja prylar, jobb	
5. Det räcker inte att bara spara	33
→ Inflation, ränta och avkastning - varför pengar måste växa för att inte tappa i värde	
6. När pengar istället försvinner	37
→ Skillnaden på bra och dålig ränta, och varför sms-lån, spel och snabba cash blir så dyrt	
7. Hur du börjar bygga vanor som gör dig rikare!	43
→ Hur små vanor bygger din ekonomi	

DEL 2 – BYGG DIN FRIHET

- 8. Hur pengar växer medan du gör annat** **51**
→ Ränta på ränta på riktigt: exempel, snöbollseffekt, månadssparande
- 9. Jobba hela livet eller låta pengarna jobba åt dig?** **59**
→ Passiv inkomst och investeringar – hur pengar kan växa medan du sover
- 10. Starta ett företag (med vuxenhjälp)** **65**
→ Så här kan du testa att bygga något eget och tjäna pengar på idéer
- 11. Ekonomi och hållbarhet hör ihop** **69**
→ Pengar och miljö hänger ihop. Vad betyder det att spara och investera hållbart?
- 12. Inspiration från andra investerare och entreprenörer** **73**
→ Korta intervjuer med Mohammed Salih, Emma Hedman, Frida Olander, Johnny Warström, Tanmoy Bari, Ulrika Tornerefelt och Henrik Wallerström

DEL 3 – ACTION!!!

13. Nio övningar du kan göra nu! 91

- Vad kostar egentligen livet?
- Räkna ut vad du faktiskt får in och gör en enkel budget
- Sätt ett mål med dina pengar
- Testa att göra ett köpstopp i en vecka
- Kolla upp en fond eller aktie du är nyfiken på
- Skapa ett ISK
- Sätt upp en automatisk överföring
- Snacka pengar med någon vuxen
- Testa en mini-entreprenörs-challenge

Avslutning – Bra jobbat och sätt nu igång! 99

Appendix 102 (Ordlista med enkla förklaringar av vanliga ekonomiord)

INLEDNING

Tja, jag heter Mika och jag är 15 år. Jag gillar att idrotta och vara med kompisar, men framför allt gillar jag tanken på att vara ekonomiskt fri – alltså att inte behöva jobba för pengar hela tiden, utan kunna välja vad jag vill göra med min tid. För mig handlar frihet om att själv få bestämma hur jag vill leva mitt liv.

Jag skriver den här boken för att när jag började intressera mig för ekonomi fanns bara böcker och videor på ”vuxenspråk”. Mitt mål är helt enkelt att förklara ekonomi på ett sätt som är lätt att förstå, så att du fattar grunderna och blir peppad att börja spara och investera bara genom att läsa den här boken.

Tips: Längst bak i boken finns en ordlista med enkla förklaringar av vanliga ekonomiord. Så är något ord lite krångligt så är det bara att kika där.

Ska vi sätta igång? Då kör vi!

(OBS! Jag är bara en tonåring som gillar ekonomi. Inget i den här boken är finansiell rådgivning!)

1

**FÅ KOLL
PÅ
PENGARNA**

1. PENGAR; VAD ÄR DET OCH VARFÖR BRYR SIG ALLA?

Varför pratar alla om pengar hela tiden?

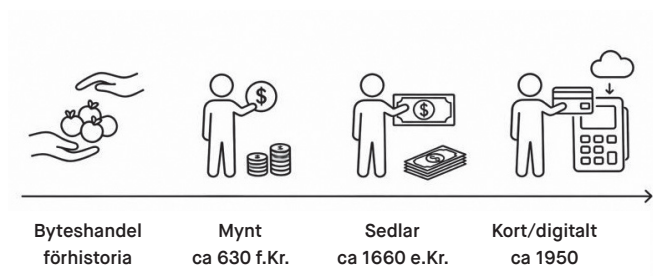
"Jag har inte råd."

"Jag vill bli rik."

"Vad kostar det?"

Vuxna oroar sig, nästan alla vill ha mer och reklam försöker sälja något i varje sekund. Men vad är pengar egentligen och varför verkar alla så besatta av dem?

Pengar är egentligen bara papper eller siffror på ett konto. Ändå kan vi köpa saker med dem. Det beror på att vi tillsammans har bestämt att pengar har ett värde. Helt enkelt litar vi på att andra också accepterar deras värde. Vi har bestämt att en hundralapp är värd just hundra kronor, och därför funkar den. Därför känns en sedel värdefull, även om pappret som sedeln är tryckt på i sig inte är det.

Illustration: Hur pengar har utvecklats över tid.

Förr i tiden bytte människor grejer direkt. En fisk mot ett stycke kött. En säck mjöl mot ett rep. Men det var krångligt. Så vi skapade något enklare att byta med: pengar. Majoriteten accepterar dem och därför fungerar de, minoriteten som inte accepterar dem måste ändå använda dem.

Men varför bryr sig alla så mycket om pengar?

För att pengar påverkar nästan allt. De styr vad du kan göra, vad du kan köpa och ibland hur du mår. Om kompisarna gör saker som kostar mer än du har råd med kan du bli stressad eller känna FOMO. FOMO betyder *fear of missing out*, alltså rädslan att missa något kul.

Pengar avgör vilka val du kan göra. Med pengar kan du ta bussen, köpa en hoodie och följa med på bio. Utan pengar? Då behöver du antagligen säga nej, även till sånt du egentligen vill göra eller behöver.

En gång efter träningen skulle några kompisar gå och äta. Alla var taggade och bestämde snabbt var vi skulle gå. Jag

visste direkt att jag inte hade råd. Jag började tänka: ska jag följa med ändå, eller säga nej? Till slut åkte jag hem istället. Det var då jag fattade att pengar inte bara handlar om vad man kan köpa. Det handlar om vilka val man faktiskt kan göra.

Det handlar inte om att pengar är det viktigaste i livet (det är det inte). Men om du aldrig har pengar kan det bli svårare att njuta av sånt som faktiskt är viktigt: kompisar, frihet, kontroll och så vidare.

Kan va om man inte har kunskap om ekonomi

Kan va om man har kunskap om ekonomi

Illustration: Kunskap om ekonomi kan vara en nyckel till dina drömmar.

Gör pengar dig lycklig?

Jag skulle säga ja. Men det är inte själva pengarna som gör dig lycklig, utan vad pengar gör möjligt.

Tänk så här: med mycket pengar kan du åka på semester när du vill. Du kan egentligen göra nästan vad du vill, när du vill.

Och även om du inte har jättemycket pengar, men tillräckligt för att slippa oroa dig, så är det fortfarande mycket bättre än att varje månad stressa över räkningar och behöva jobba extra bara för att livet ska funka.

En viktig drivkraft för mig är just friheten. Att få bestämma hur jag vill leva mitt liv. Vad jag gör, hur jag gör det och varför jag gör det.

Du behöver inte kunna allt om ekonomi. Men om du börjar förstå hur pengar funkar kan du ta mer kontroll över ditt eget liv. Det kan handla om små saker som att inte slösa bort alla pengar direkt eller att investera lite varje månad.

Börja med att fundera på:

- Vad betyder pengar för dig?
- Vad lägger du pengar på?
- Vad skulle du vilja göra om du hade mer pengar?

Att börja förstå pengar handlar om att fatta vad pengar egentligen är och hur de påverkar både dig och samhället runt omkring dig. Det handlar inte om att bli rik. Det handlar om att inte fastna. Om att ha lite mer kontroll över ditt liv. Och det är faktiskt en riktigt bra sak att börja med.